

El paper de la biblioteca en els nous models de comunicació acadèmica

(des del punt de vista d'un editor universitari)

Jordi Prats Prat

Jordi.prats@upc.edu

iniciativa
digital politècnica
Publicacions Acadèmiques de la UPC

Context

Informació científica

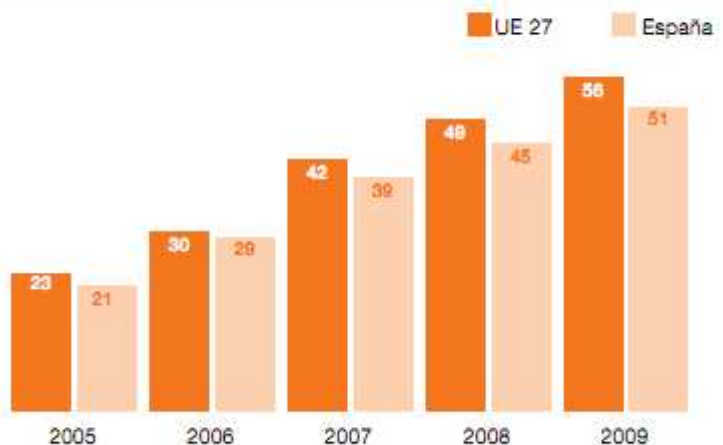
Documentació docent

Accés

Estratègies

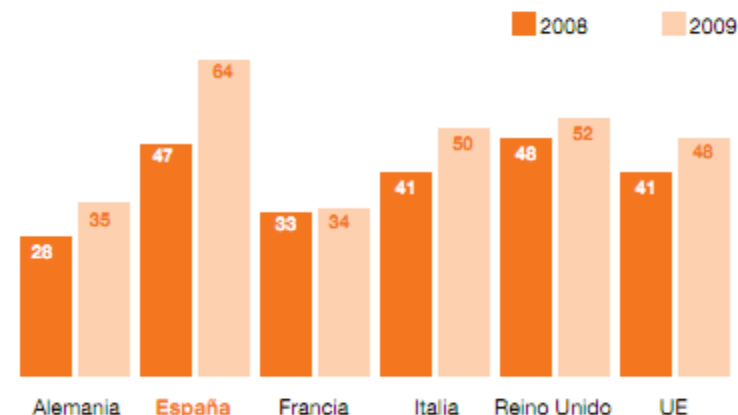
- Us massiu d'informació electrònica.
- Us diversificat de formats d'accés.
- Intensificació en l'accés mòbil.
- Disgregació i atomització de continguts.
- Edició, publicació, consum col·laboratiu.

Gráfico 6.8. Hogares europeos con conexión a Internet de banda ancha, en % sobre el total de hogares

Fuente: eEspaña 2010 a partir de Eurostat (2009)

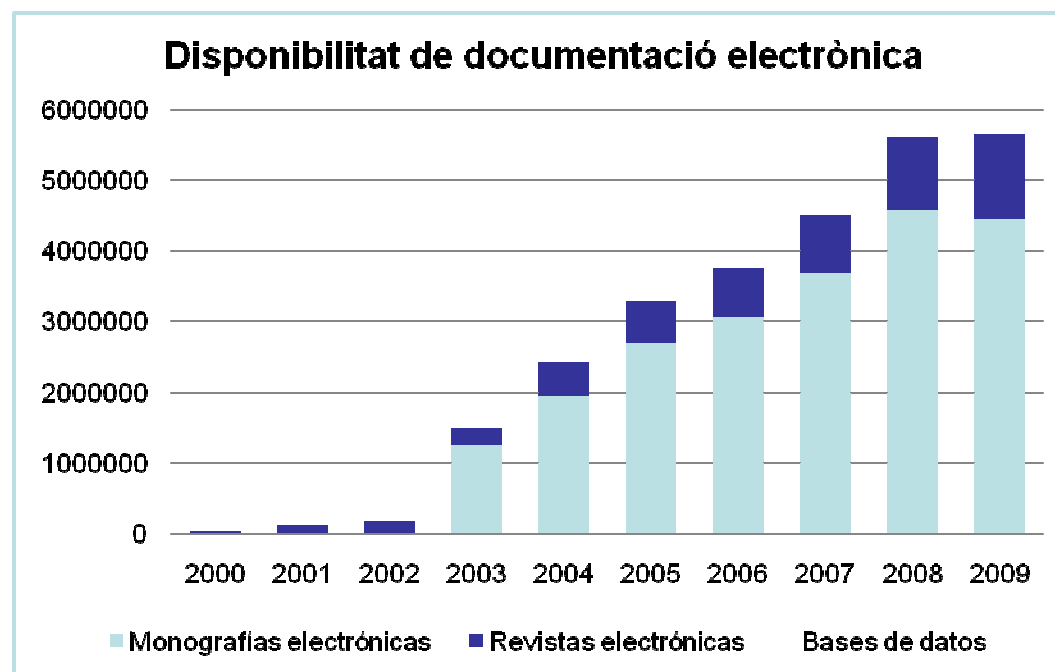
Gráfico 6.20. Usuarios de Internet que utilizan Internet para leer/descargar periódicos o revistas. 2008-2009, en % sobre el total de usuarios de Internet en los últimos tres meses

Fuente: eEspaña 2010 a partir de Eurostat (2010)

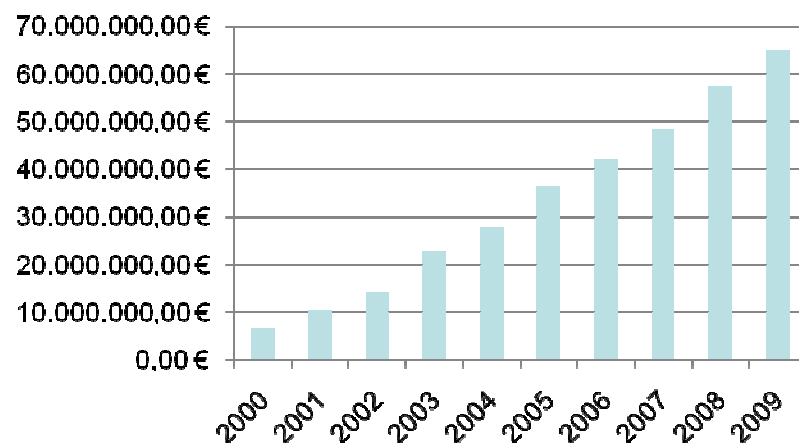
Fundación Orange. E-España 2010

<http://www.informeeespana.es/docs/eE2010.pdf>

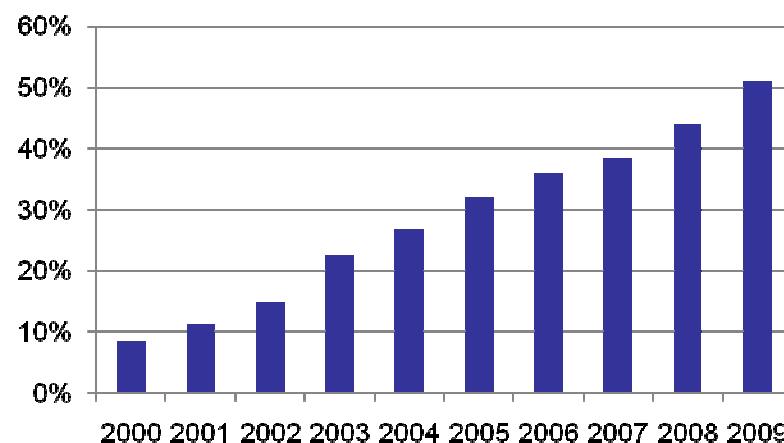

REBIUN. Consultas y cálculos sobre los indicadores de las bibliotecas
http://estadisticas.rebiun.org/cuestionarios/indicadores/indicadores_main.asp

Despesa en adquisició de documentació electrònica

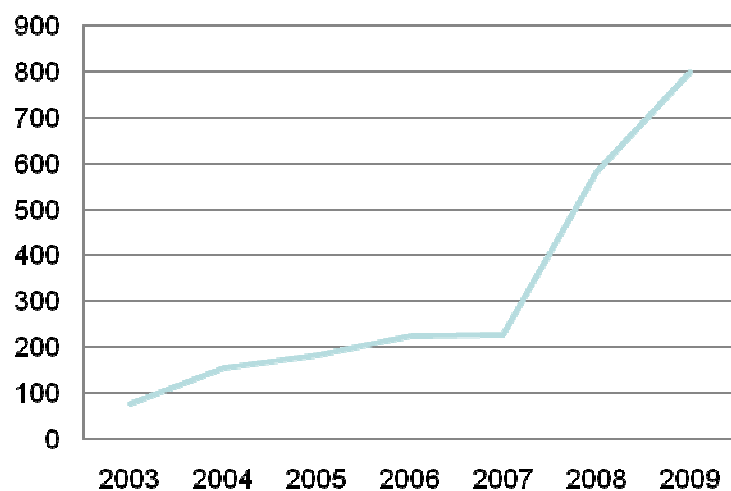

% pressupost dedicat a informació electrònica

REBIUN. Consultas y cálculos sobre los indicadores de las bibliotecas
http://estadisticas.rebiun.org/cuestionarios/indicadores/indicadores_main.asp

Vídeos disponibles a UPCommons

Enregistraments amb finalitats docents

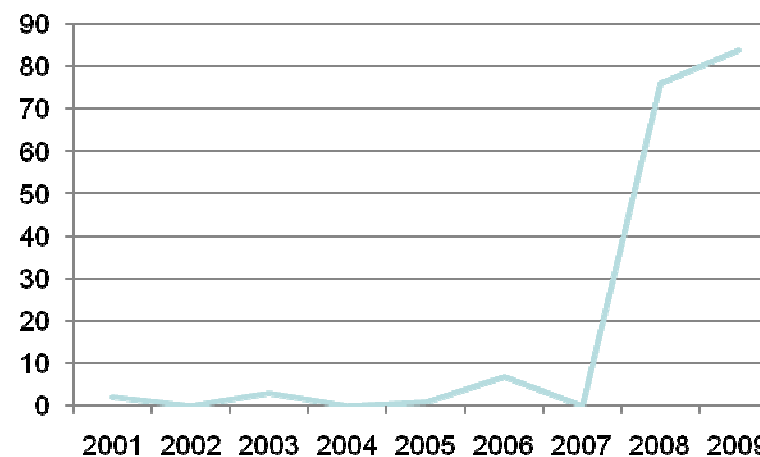
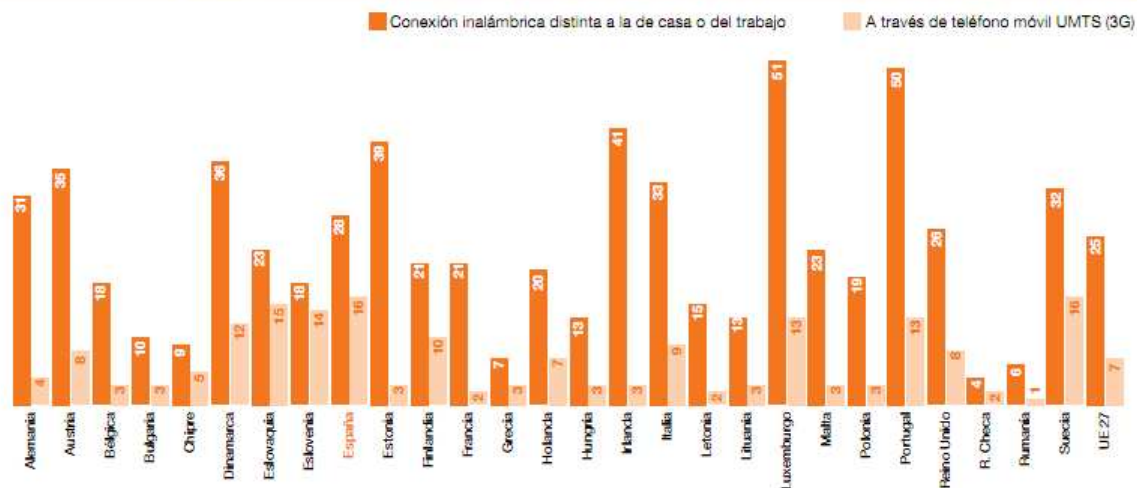

Gráfico 6.13. Acceso a Internet vía dispositivos móviles en la UE. 2009, en % sobre el total de usuarios de Internet

Fuente: eEspaña 2010 a partir de Eurostat (2009)

Adaptar continguts.
Crear continguts adaptats al canal.

- Diferents usos del mateix contingut.
- Cas llibres electrònics:
 - Accés curt (12 minuts), però llargs en comparació amb altres publicacions digitals.
 - Cerca d'informació breu.
 - Consulta principalment per pantalla o pantalla/impressió.

JISC. National e-books observatory project (2009). Key finding and recommendations.

<http://www.jiscebooksproject.org/reports/finalreport>

- Impacte dels espais col·laboratius (2.0) en la transmissió i compartició de coneixement.
- Fusió en els processos d'edició, consum i transmissió.
- Possibilitats de reaprofitament (RSS ...).

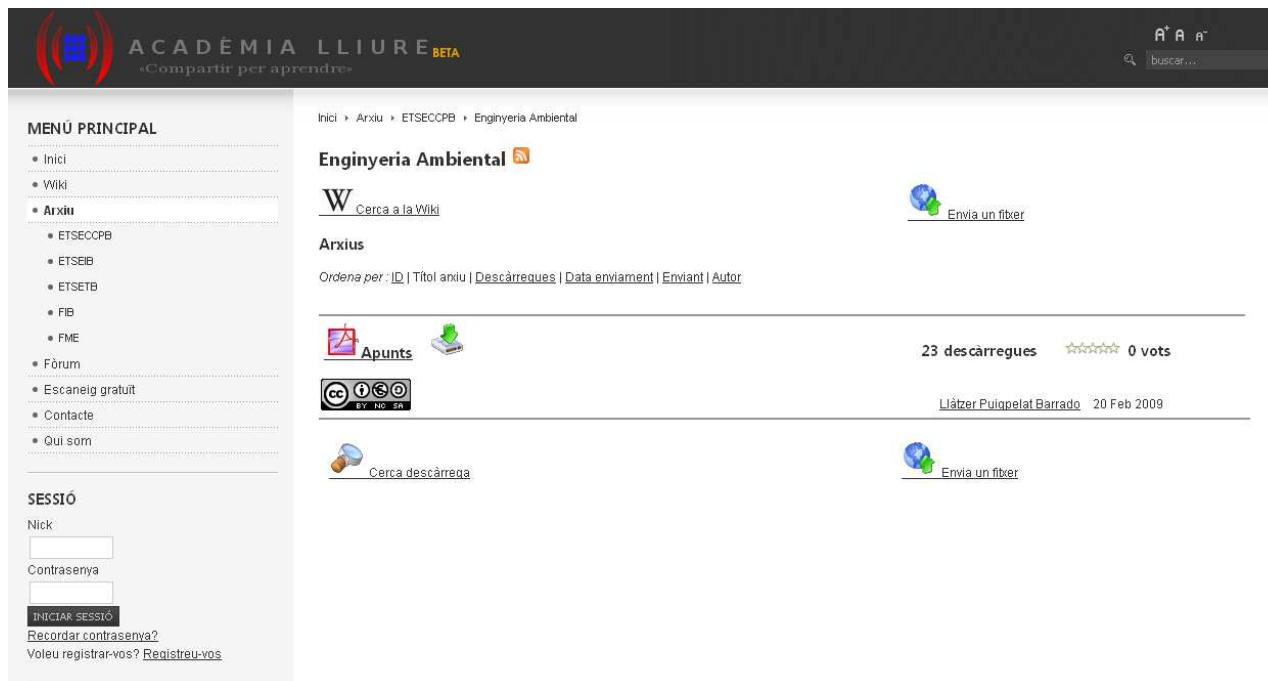
Nous rols

Margaix Arnal, Dídac (2008). Informe APEI sobre web social.

<http://eprints.rclis.org/15106/>

Leiva Aguilera, Javier (2009). Redes sociales : situación y tendencias en relación a la información y la documentación

http://www.baratz.es/portals/0/noticias/Redes%20Sociales_J.Leiva_Baratz.pdf

The screenshot shows the homepage of the Acadèmia Lliure website. The header features the site's logo and name, 'ACADÈMIA LLIURE BETA', with the tagline '«Compartir per aprendre»'. A search bar is located in the top right corner. The left sidebar contains a 'MENÚ PRINCIPAL' with links to 'Inici', 'Wiki', 'Arxius', and a list of subjects (ETSECCPB, ETSEIB, ETSETB, FIB, FME, Fòrum, Escaneig gratuït, Contacte, Qui som). Below this is a 'SESSIÓ' section with input fields for 'Nick' and 'Contrasenya', and buttons for 'INICIAR SESSIÓ', 'Recordar contrasenya?', and 'Voleu registrar-vos? Registreu-vos'. The main content area displays the title 'Enginyeria Ambiental' with a 'W' icon and a 'Cerca a la Wiki' link. Below this is an 'Arxius' section with a list of documents. One document, 'Apunts', is highlighted with a green icon and a download button. It has 23 downloads and 0 votes. The document is by 'Llàtzer Puigpelat Barrado' and was uploaded on '20 Feb 2009'. A Creative Commons license icon (CC BY-NC-SA) is also visible. At the bottom of the document list, there is a 'Cerca descàrrega' button and a link to 'Envia un fitxer'.

<http://academialliure.org>

The screenshot shows the Connexions website interface. At the top, there's a navigation bar with links: Home, Content, Lenses, About Us, Help, MyCNX. A search bar is also present. The main content area displays the course 'Algoritmos e Estruturas de Dados - Curso Intermediário' by Andre Campos. The course title is in orange. Below it, the module title 'Árvores binárias de pesquisa' is also in orange. The summary states: 'Este módulo apresenta os conceitos iniciais de árvores binárias de pesquisa. Ele inclui algoritmos de busca, inserção e remoção.' The page also features a 'TABLE OF CONTENTS' sidebar with a link to 'Árvores balanceadas' and 'Árvores binárias de pesquisa'. There's also a 'RELATED MATERIAL' section with links to 'CT Linear Systems and Differential Equations' and 'PDF Generation Problem Modules'. At the bottom, there's a note: 'Ah! este parágrafo é necessário para que a seção tenha algo a dizer. Vejam! e a fonte é diferente!'

<http://cnx.org/>

Context

Informació científica

Documentació docent

Accés

Estratègies

Canals de publicació:

- 1.- Revistes impreses
- 2.- Congressos/presentacions
- 3.- Revistes electròniques
- 4.- Congressos/proceedings
- 5.- Comunicacions personals
- 6.- Revistes en accés obert
- 7.- Llibres
- ...

ARL (2008). Current models of digital scholarly communication
<http://www.arl.org/sc/models/model-pubs/pubstudy/index.shtml>

- Forta dependència dels sistemes d'avaluació i acreditació.
- Relació canal $\Leftrightarrow$ qualitat. Canals reconeguts.
- Beneficis directes no molt clars.
- Nous canals complementen, no substitueixen.

Però es un tema generacional

RIN (2010). If you build it, will they come? How researchers perceive and use web 2.0

<http://www.rin.ac.uk/our-work/communicating-and-disseminating-research/use-and-relevance-web-20-researchers>

Context

Informació científica

Documentació docent

Accés

Estratègies

- Intensificació en l'ús d'informació digital més evident.
- Campus virtuals: repositoris de continguts.
- Espais d'aprenentatge: el contingut està en el 'núvol'.

L'estudiant assumeix un nou rol en la generació de continguts docent

Campus virtual

- Repositoris de continguts aportats pel professorat.
- Comunicació professor – estudiant.
- Dificultats para incorporar serveis.
- Poca interacció entre alumnes.

Espais d'aprenentatge

- Potenciar la interacció entre alumnes.
- El contingut es troba en el 'núvol'. L'aporta la comunitat.
- Difusió de l'espai virtual d'aprenentatge.
- Difusió del model de serveis.

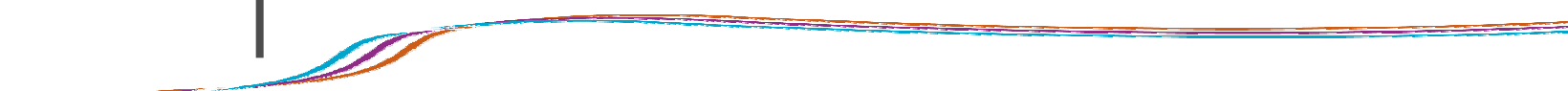
Context

Informació científica

Documentació docent

Accés

Estratègies

-
- Diversificació en el descobriment (Google, RSS, alertes, OPAC, twitter...)
 - I obert

però ...

- Amb mecanismes que permetin avaluar o identificar la qualitat dels continguts.
- Forta necessitat d'implementar nous models de negoci.

Afavoreix l'accés obert al petit editor de revistes científiques?

Forta concentració editorial

Context

Informació científica

Documentació docent

Accés

Estratègies

- Alfabetització informacional.
- Reorganització d'espais.
- Flexibilització i integració de sistemes.
- ...

| ...

Intensificar la col·laboració

Optimitzar els recursos de la universitat
Millorar (o completar) els serveis
Minimitzar costos i riscos

SPARC (2009). Campus-based publishing partnerships: a guide to critical issues
<http://www.arl.org/sparc/partnering/guide/>

59 serveis de publicacions o editorials universitàries

- 53 son serveis de publicacions.
- 7% producció editorial espanyola.
- 30% afirma que edita tota la producció de la seva institució.
- 66% pressupost assignat per institució.
- Publicacions: monografies i manuals universitaris, revistes, apunts, tesis, ...

Interès comú

- Desenvolupar un model de comunicació acadèmica per la institució:
 - Que intensifiqui l'ús dels canals establerts.
 - Que permeti experimentar amb noves eines de generació, accés i consum d'informació.
 - Que s'adapti a les necessitats de la pròpia institució.

Desenvolupament de models de finançament de l'edició de continguts en accés obert

- Comercialització de formats alternatius.
- Patrocini.
- Subvencions a la publicació.
- ...
- Pressupost dels serveis de publicacions:
 - 23 % recursos propis.

Elaboració de portals d'accés a recursos digitals

- El model OCW pot ser un projecte editorial que necessita pel seu desenvolupament el recolzament d'experts en gestió d'informació.
- La quantitat es important a Internet. La concentració de continguts en un únic sistema n'afavoreix l'accés i la visibilitat.

Investigar noves formes d'edició, accés i consum de continguts digitals

- Les biblioteques ofereixen un marc incomparable per obtenir dades sobre noves formes de consum d'informació.
- Els serveis de publicacions mostren cada cop més interès en poder experimentar amb noves formes de generació i distribució de continguts.

Motivar canvis en els models d'avaluació de l'activitat acadèmica

- Ajudar a consolidar noves pràctiques d'edició i publicació.
- Impulsar iniciatives que afavoreixin el reconeixement de canals alternatius de publicació.

Implementar pràctiques de transformació de formats

- Important en els processos de preservació.
- Important quan a l'adaptabilitat de continguts a diferents mitjans.

Iniciativa Digital Politècnica. Oficina de Publicacions Acadèmiques Digitals de la UPC

- Nou servei de publicacions que evoluciona el model d'Edicions UPC.
- Potenciarà la producció de continguts digitals.
- Basat en la identificació, col·laboració i coordinació de projectes.

Pla Publica Digital! 2010-2014

- **Llibres digitals** actuals i futurs.
- **Revistes digitals** i nous canals de comunicació científica.
- **Materials multimèdia** accessibles en portals estructurats.
- **Innovació digital** para garantir l'accés als continguts.
- **Gestió i organització** per reformular processos i models de negoci.

Comissió tècnica IDP

- Vicerector de Docència i Estudiantat
- Iniciativa Digital Politècnica
- Servei de Biblioteques i Documentació
- Institut de Ciències de l'Educació
- Direcció TIC
- Servei de Llengües i Terminologia
- Servei de Comunicació i Promoció
- UPCNet

Moltes gràcies

iniciativa
digital politècnica
Publicacions Acadèmiques de la UPC